

KURATORIUM
OŚWIATY
W KRAKOWIE

Kod ucznia	
------------	--

**Etap wojewódzki Małopolskiego Konkursu Historycznego dla
uczniów gimnazjów województwa małopolskiego,
w roku szkolnym 2010/2011**

Instrukcja

Drogi Gimnazjalisto!

1. Przed Tobą zestaw 55 zadań konkursowych.
2. Na rozwiązanie zestawu masz 120 minut. Komisja konkursowa 15 minut przed końcem przypomni Ci o upływającym czasie.
3. Pracuj uważnie, używając jedynie atramentu koloru czarnego lub niebieskiego, pióra lub długopisu. Odpowiedzi udzielane przy użyciu ołówka nie będą oceniane.
4. Nie podpisuj kartek imieniem ani nazwiskiem.
5. Pamiętaj, aby nie używać korektora.
6. Wyłącz telefon komórkowy, jeśli go posiadasz.
7. Staraj się, aby Twoja praca była czytelna.
8. Pisz wyraźnie, nie stosuj skrótów, zapisuj słowa w pełnym brzemieniu. Błędy w zapisie nazwisk, nazw, pojęć lub terminów traktowane są jak błędy w zapisie daty i powodują utratę punktu.
9. Stwierdzenie niesamodzielności pracy lub przeszkadzanie innym, spowoduje wykluczenie Cię z udziału w konkursie.

Życzymy Ci powodzenia

Organizatorzy konkursu i Autor zadań

1. W tabeli zostały umieszczone opisy starożytnych religii świata basenu Morza Śródziemnego. W pustej rubryce wpisz nazwy państw lub ludów, do których odnoszą się poniższe opisy. **(0-4pkt)**

L.p.	Opis religii	Nazwa państwa lub ludu
A)	Religia tego państwa to rozbudowany politeizm. Przedmiotem kultu były bóstwa mające postać zwierząt oraz ludzi z głowami zwierząt (np. Anubisa przedstawiano z głową szakala). Szczególne miejsce w tej religii zajmował kult Ozyrysa. Rozbudowaną część tej religii stanowiły wierzenia dotyczące życia pozagrobowego. Władca w tym państwie był w oczach ludzi pośrednikiem między światem boskim i ludzkim. W pewnych okresach oddawano mu kult boski.	
B)	Religia tego ludu liczy prawie 4 tysiące lat i kształtowała się jako monoteistyczna. Po latach wędrówek i założeniu własnego państwa utrwalono kult Boga jedyne, bezosobowego, kosmicznego i wzniosłego. Wyznawcy tej religii uważali, że Bóg jest z jednej strony uosobieniem doskonałego i dobrego ojca, lecz z drugiej strony uznawali w nim surowego i zarazem sprawiedliwego sędziego, który karze nieposłuszny naród niewolą. Ważną rolę odgrywali prorocy – wysłannicy boscy.	
C)	Lud ten wyznawał religię politeistyczną. Panteon bóstw był różnorodny. Nie było tu zawodowych kapłanów, a sprawowanie kultu polegało na składaniu ofiar, uczestniczeniu w procesjach, misteriach, wystawianiu przedstawień teatralnych. Również igrzyska odbywały się w ramach świąt, ku czci bogów. Sądzono, że bogowie wpływają na bieg ludzkich spraw. Nie byli oni również wszechmogący i ulegali ludzkim namiętnościom – bywali kapryśni, złośliwi i zawistni – byli podobni do ludzi, tyle, że nieśmiertelni i o wiele od nich piękniejsi.	
D)	Religia tego ludu była politeistyczna. W II w. p.n.e. uległa daleko idącej hellenizacji i przyswoiła panteon bogów olimpijskich. I chociaż Junonę utożsamiała z Herą, a Minerwę z Ateną, to w dalszym ciągu przestrzegano, zwłaszcza w życiu publicznym, dawnych kultów i obrzędów, modlono się do bogów swych przodków, organizowano a na ich cześć święta wedle wzorów przekazanych przez tradycję. Kapłani tworzyli bardzo rozbudowaną hierarchię; istniały różnorodne kolegia kapłańskie, z których część miała znaczenie polityczne.	

2. Podkreśl tego z wnuków Karola Wielkiego, który otrzymał koronę cesarską? **(0-1pkt)**

- A) Karol Łysy B) Lotar C) Ludwik Niemiecki D) żaden

3. Spośród poniżej wymienionych, podkreśl miejsce gdzie schronili się Krzyżowcy po upadku Akki: **(0-1pkt)**

- A) w Jerozolimie B) w Egipcie C) na Cyprze D) na Krecie

4. Podkreśl pierwszego seniora z czasów rozbitcia dzielnicowego w Polsce: **(0-1pkt)**

- A) Władysław Wygnaniec B) Bolesław Kędzierzawy C) Mieszko III Stary D) Leszek Biały

5. Podkreśl datę lokacji Krakowa na prawie magdeburskim: **(0-1pkt)**

- A) 1138 B) 1257 C) 1285 D) 1308

6. Podkreśl wiek, w którym miała miejsce w Europie epidemia dżumy, zwanej także "czarną śmiercią": **(0-1pkt)**

- A) XI B) XII C) XIII D) XIV

7. Na fotografiach przedstawiono ozdobne obramowania drzwi charakterystyczne dla różnych stylów architektonicznych. Wykonaj polecenia A i B. **(0-5pkt)**

A) Podaj używaną w architekturze nazwę ozdobnego obramowania drzwi: **(0-1pkt)**

.....

B) Wpisz pod fotografiami nazwy stylów architektonicznych, których są przedstawicielami. Wybierz je spośród podanych propozycji: *romanizm, gotyk, renesans, barok, klasycyzm, secesja* **(0-4pkt)**.

1.

2.

3.....

4.

8. Rozpoznaj jakich wydarzeń dotyczą zamieszczone w tabeli fragmenty tekstów polskich i litewskich autorów z XVII w. W trzeciej kolumnie tabeli wpisz litery oznaczające odpowiednie wydarzenia spośród wymienionych poniżej. W czwartej kolumnie wpisz właściwe dla nich daty roczne: **(0-6pkt)**

- A) Bitwa pod Beresteczkiem
 B) Bitwa pod Kircholmem
 C) Początek wojny polsko-moskiewskiej
 D) Początek „potopu” szwedzkiego
 E) Odsiecz wiedeńska

L.p.	Fragment tekstu	Wydarzenie	Data
1.	[...] wtargnąwszy w granice Wielkopolski przez miasto Ujście [...], zajęli Polskę oraz wzięli Poznań, Kraków, Warszawę. Przy wzrastającej [...] niesłychanie liczbie zdrajców w Koronie [...] nieprzyjaciel zawładnął Żmudzią za zgodą hetmana i wojewody wileńskiego Janusza Radziwiłła [...].		
2.	Książę Karolus [Sudermański], mając wojska czternaście tysięcy, większą część cudzoziemskiego, [...] nastąpił na nasze wojsko [...]. Nasze też wojsko sprawił pan hetman [Chodkiewicz] nad Dźwiną. Więźniów [w wyniku bitwy] znacznych do kilkuset nasi dostali. Chorągwi sześćdziesiąt wzięli. Dziadek polnych jedenaście odjęli. Obóz zabrali. Sam Karolus [...] ranny ledwie uszedł [...].		
3.	Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej przeszłe wieki nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Nieprzyjaciel [...] ucieka w konfuzji. Wielbłądy, muły, bydło, owce, [...] dopiero dziś wojska nasze brać poczynają, przy których Turków trzodami tu przed sobą pędzą.		

9. Jakie państwa zawarły wymienione poniżej traktaty. Wpisz w odpowiednie miejsca tabeli brakujące **pełne nazwy państw** (nie skróty nazw i nie skrótowce) drugiej ze stron sygnatariuszy zawartego układu (w przypadku traktatów, gdzie drugą stroną było kilka państw, wystarczy wpisać nazwę jednego): **(0-5pkt)**

L.p.	Miejsce zawarcia traktatu	I Sygnatariusz traktatu	II Sygnatariusz traktatu
1.	Pokój w Namysłowie z XIV w.	Czechy	
2.	I pokój toruński z XV w.	Polska	
3.	Pokój w Polanowie z XVII w.	Rzeczpospolita	
4.	Pokój w Nystad z XVIII w.	Rosja	
5.	Pokój w Brześciu z XX w.	Niemcy	

10. Napisz, która z poniższych map przedstawia państwo Hohenzollernów w 1 połowie, a która w końcu XVIII w. Odpowiedzi uzasadnij podając po jednym argumentem odwołującym się do zmian terytorialnych tego państwa w XVIII w.: (0-4pkt)

Mapa A) przedstawia Państwo Hohenzollernów wwieku

Mapa B) przedstawia Państwo Hohenzollernów wwieku

uzasadnienie:.....

uzasadnienie:

.....

.....

11. Dopasuj wynalazek lub odkrycie naukowe do nazwiska osoby. Korzystając z podpowiedzi zamieszczonych poniżej, wpisz do tabeli we właściwe miejsce literę oznaczającą wynalazek lub odkrycie naukowe: (0-8pkt)

- A) kinematograf; B) odkrycie promieni X C) pierwiastki promieniotwórcze;
 D) żarówka, elektrownia; E) samolot; F) odkrycie prątką grzałicy;
 G) szynowa komunikacja publiczna H) szczególna teoria względności D) fotokomórka
 K) pojazd ze silnikiem spalinowym i elektrycznym zapłonem L) silnik elektryczny
 M) rewolwer N) telegraf elektromagnetyczny O) nitrogliceryna

L.p.	Nazwisko odkrywcy lub wynalazcy	Wynalazek
1.	Karl Benz	
2.	Bracia Wright	
3.	Robert Koch	
4.	George Stephenson	
5.	Wilhelm Roentgen	
6.	Maria Skłodowska-Curie	
7.	Albert Einstein	
8.	Samuel Morse	

12. Wśród wymienionych wydarzeń z historii XIX wiecznej Austrii wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia chronologicznie pierwszego wpisz literę **A**, obok ostatniego – **B**. **(0-2pkt)**

L.p.	Nazwa wydarzenia	Odpowiedzi
1.	Utrata m.in. Krakowa i okolic na rzecz Księstwa Warszawskiego.	
2.	Słumienie powstania krakowskiego.	
3.	Powstanie dualistycznej monarchii austro-węgierskiej.	
4.	Wybuch wojny krymskiej.	
5.	Bitwa pod Custożą.	

13. Napisz pełną nazwę państwa, do którego należała pod względem prawno-administracyjnym Warszawa w następujących latach: **(0-4pkt)**

A) 1796 -

B) 1808 -

C) 1816 -

D) 1890 -

14. Na podstawie fragmentu wiersza *Reduta Ordona* oraz wiedzy pozaźródłowej wykonaj polecenia: **(0-3pkt)**

„Warszawa jedna twojej mocy się urąga,
 Podnosi na cię rękę i koronę ściąga,
 Koronę Kazimierzów, Chrobrych z twojej głowy,
 Boś ją ukradł i skrwawił, synu Wasilowy!”
 (Źródło: A. Mickiewicz, *Wiersze*, Warszawa 2000, s. 282).

A) Podkreśl imię cara, do którego zwraca się autor w zaprezentowanym fragmencie wiersza: **(0-1pkt)**

1. Piotr I 2. Aleksander I 3. Mikołaj I 4. Mikołaj II 5. Aleksander II

B) Napisz nazwę powstania narodowego, do którego odnosi się zaprezentowany fragment wiersza: **(0-1pkt)**

.....

C) Napisz jakiego wydarzenia z okresu tego powstania dotyczy prezentowany fragment wiersza: **(0-1pkt)**

.....

15. Napisz w jaki sposób Julian Ochorowicz udoskonalił telefon? **(0-2pkt)**

.....

16. Przyjrzyj się prezentowanej poniżej ilustracji, a następnie wykonaj polecenia: **(0-7pkt)**

A) Ilustracja przedstawia śmierć jednego z polskich bohaterów narodowych XIX wieku. Był on ministrem wojny w Księstwie Warszawskim oraz uzyskał tytuł Marszałka Francji. Napisz jego imię i nazwisko: **(0-1pkt)**

.....

B) Napisz nazwę miasta nieopodal którego rozegrała się bitwa, w której zginął: **(0-1pkt)**

.....

C) Napisz datę roczną tej bitwy: **(0-1pkt)** r.

D) Napisz, jakie pokrewieństwo łączyło tego bohatera historycznego z ostatnim królem Polski? **(0-1pkt)**

E) Napisz pełną nazwę odznaczenia, które otrzymał ten bohater w roku 1792? **(0-1pkt)**

.....

F) Napisz nazwę budynku, w którym bawił się ten bohater oraz tzw. „złota młodzież” w pruskiej Warszawie po III rozbiórce Polski? **(0-1pkt)**

G) Napisz nazwę miasta, w którym spoczywają aktualnie prochy tego bohatera? **(0-1pkt)**

.....

17. Wśród niżej wymienionych podkreśl normę zachowania związaną z pseudonaukową opinią odnoszącą się do roli wody i mydła, według której kąpiele „dają (...) dziecku rosnać, rozszerzając nadmiernie tkankę korkowatą skóry”: **(0-1pkt)**

- A) Nakaz korzystania z kąpieeli kobietom w ciąży
- B) Zakaz korzystania z kąpieeli kobietom po urodzeniu dziecka
- C) Zakaz korzystania z kąpieeli kobietom w ciąży
- D) Nakaz korzystania z kąpieeli kobietom zaraz po urodzeniu dziecka

18. Wśród niżej wymienionych podkreśl miasto, które uzyskało instalację telefoniczną w kolejności chronologicznej zaraz po Warszawie: **(0-1pkt)**

- B) Kraków
- B) Lwów
- C) Łódź
- D) Poznań

19. Prijuty, które występowały w zaborze rosyjskim to (podkreśl poprawną odpowiedź): **(0-1pkt)**

- A) Łaźnie B) Przytułki C) Kancelarie prawne D) Cerkwie

20. Na przełomie wieków XIX i XX, kobiety rzadziej niż mężczyźni korzystały z publicznych łaźni, przede wszystkim z powodu (podkreśl prawidłową odpowiedź): **(0-1pkt)**

- A) ograniczania ilości łaźni przeznaczonych dla kobiet przez władze miast.
 B) wysokich kosztów takiej usługi, gdyż zaliczano ją do bardzo wyszukanych i luksusowych.
 C) przekonania o niemoralności takiej usługi, potęgowanego sprzeciwem kleru.
 D) przesadną dbałością o higienę osobistą i obawą przed zarażeniem różnymi chorobami.

21. Rozstrzygnij czy podane w tabeli informacje są prawdziwe czy fałszywe. W tabeli w odpowiednich rubrykach dopisz obok podanej informacji **całą frazę oceny: „prawda” lub „fałsz”**: **(0-3pkt)**

L.p.	Zdanie	„Prawda” lub „Fałsz”
1.	Marsylianka – to pieśń, która powstała w okresie Wielkiej Rewolucji we Francji.	
2.	Mazurek Dąbrowskiego – to obecny hymn Polski, którego słowa w aktualnym brzmieniu napisał Józef Wybicki dla żołnierzy Legionów Polskich we Włoszech.	
3.	Etiuda „Rewolucyjna” – to utwór skomponowany przez Fryderyka Chopina na wieść o upadku powstania styczniowego.	

22. Spośród niżej wymienionych podkreśl 3 poprawne opinie odnoszące się do zdrowia mieszkańców ziem polskich na przełomie wieków XIX i XX: **(0-3pkt)**

- A) Wzrastała śmiertelność ludzi z powodu epidemii takich, jak cholera.
 B) Zapadalność na gruźlicę była szczególnie duża w Łodzi i w miastach kresowych.
 C) W zaborach austriackim i pruskim ciągle wzrastała ilość zachorowań na ospę, tak że była ona chorobą społeczną.
 D) W zaborze pruskim spadała ilość zachorowań na ospę, na skutek obowiązkowych szczepień.
 E) Dzięki wprowadzeniu szczepionek systematycznie spadała zapadalność na choroby weneryczne tak, że przestały być uznane za problem społeczny.
 F) Śmiertelność z powodu cholery była wyższa wśród ludności żydowskiej niż chrześcijańskiej, gdyż Żydzi odmawiali przyjmowania środków farmakologicznych z pobudek religijnych, uznając tę chorobę za karę boską.
 G) Zakaźna cholera stopniowo przestawała być groźna, a niegdyś niebezpieczna dżuma po raz ostatni zaatakowała znacznie wcześniej, a było to w latach 1812-15.

23. Pierwszy odcinek kolei łączącej docelowo Warszawę z Wiedniem oddano w roku 1844 i połączył on Warszawę z(e): **(0-2pkt)**

- A) Skierniewicami B) Grodziskiem C) Kielcami D) Krakowem

Całość połączenia ukończono w roku: E) 1846 F) 1848 G) 1850 H) 1852

24. Dokończ rozpoczęte zdania odnoszące się do XIX w: **(0-3pkt)**

- A) Najwięcej linii kolejowych budowano w zaborze
- B) Władze carskie utrudniały budowę linii kolejowych ze względów
- C) W zięjącej ogniem i parą lokomotywie widziano obecność Lucyfera, dlatego na Ukrainie nazywano ją „.....”

25. Pierwszy nielegalny w XIX w. na ziemiach polskich zjazd kobiet ze wszystkich zaborów miał miejsce z okazji: **(0-1pkt)**

- A) Literackiego jubileuszu Marii Konopnickiej C) Literackiego jubileuszu Elizy Orzeszkowej
- B) Publicznej prezentacji książki *Emancypantki* B. Prusa D) Pierwszego wydania pisma „Bluszcz”

26. Zapoznaj się z danymi zawartymi w poniższej tabeli, a następnie wśród poniżej zamieszczonych zdań odnoszących się do tabeli, podkreśl trzy podpunkty, które zawierają informacje **prawdziwe**: **(0-3pkt)**

Struktura zatrudnienia ludności w latach 1897-1907.

Obszar	Na 1000 mieszkańców		
	Rolnictwo	Przemysł, górnictwo	Handel
Galicja	768	90	78
Królestwo	566	260	84
W. Księstwo Poznańskie	540	234	87
Prusy Zachodnie	499	241	92
Śląsk Austriacki	350	460	76
Śląsk Pruski	310	424	102

(źródło: A. Chwalba, *Historia Polski 1795-1918*, s. 28)

- A) Liczba ludności zatrudnionej w przemyśle i górnictwie na Śląsku była wyższa niż we wszystkich pozostałych regionach razem wziętych.
- B) Liczba ludności zatrudniona w przemyśle, górnictwie i handlu w Królestwie była około dwa i pół razy mniejsza niż w rolnictwie.
- C) Spośród obszarów wymienionych w tabeli i należących do Prus, największa liczba ludności pracującej w rolnictwie była w Prusach Zachodnich.
- D) Ponad połowa ogółu ludności pracowała w rolnictwie tylko w Galicji, Królestwie i Wielkim Księstwie Poznańskim.
- E) Spośród wymienionych w tabeli obszarów, tylko na Śląsku przeważało zatrudnienie ludności przemysłu i górnictwie w stosunku do zatrudnienia w rolnictwie i handlu.
- F) Najmniejszy odsetek ludności niezatrudnionej w rolnictwie, handlu, przemyśle i górnictwie był na obszarze Królestwa.
- G) Najmniejsza liczba ludności zatrudnionej w handlu była w Galicji.

27. Anna Helcel, Aleksander Lubomirski, Erazm Jerzmanowski zapisali się na kartach dziejów Krakowa poprzez działalność (podkreśl prawidłową odpowiedź): **(0-1pkt)**

- A) na rzecz ochrony zabytków tego miasta.
- B) w instytucjach miejskich czuwających nad rozwojem kanalizacji w mieście.
- C) o charakterze filantropijnym, przyczyniając się do rozwoju instytucji pomocy społecznej.
- D) na rzecz budowy cmentarza tzw. Rakowic – usytuowanego poza murami miasta.

28. Spośród podanych poniżej, wybierz parę poetów, która brała udział w ataku na Belweder w „Noc listopadową”: **(0-1pkt)**

- A) Ludwik Nabelak i Seweryn Mochnecki C) Ludwik Nabelak i Seweryn Goszczyński
- B) Seweryn Goszczyński i Teofil Mochnecki D) Marek Goszczyński i Ludwik Nabelak

29. W prezentowanym poniżej tekście, dotyczącym powstania listopadowego, w nawiasach umieszczono dwie informacje czcionką pogrubioną. Jedna z nich jest **błędna**. **Wykreśl ją**, pozostawiając informację prawdziwą: **(0-9pkt)**

Dnia **[25. II 1830 / 25. II 1831]** roku w rejonie Olszynki Grochowskiej zmierzyły się główne siły polskie i rosyjskie. Bezpośrednio w walkach **[Dybicz / Rosen]** użył ok. 60 tys. rosyjskich żołnierzy, zaś dowodzący w tej bitwie wojskami polskimi **[Skrzynecki / Chłopicki]** tylko ok. 36 tys. Ostatecznie bitwa nie została rozstrzygnięta. Nowym naczelnym wodzem został mianowany **[gen. Skrzynecki / gen. Dwernicki]**, który nie miał doświadczenia w kierowaniu armią. Zaś pod koniec marca młody i utalentowany gen. Prądzyński przedstawił głównodowodzącemu śmiały plan ofensywny, którego głównym celem było **[odcięcie wojsk rosyjskich od magazynów z zaopatrzeniem / przeniesienie walk z wojskami rosyjskimi poza granie Królestwa]**. Głównodowodzący jednak nie dał się przekonać i planów nie zrealizowano. Niemniej jednak na przełomie **[lutego i marca / marca i kwietnia]** tego roku miało miejsce kilka bitew szczęśliwie wygranych przez wojska polskie, co dawało wielkie nadzieje na powodzenie powstania. Na początku **[marca / maja]** 1831 r. armia powstańcza osiągnęła najwyższy stan liczebny w trakcie powstania. Młodzi oficerowie próbowali namówić głównodowodzącego wojskami polskimi do **[stoczenia rozstrzygającej bitwy / wzmocnienia obrony granicy Królestwa z Rosją]** – ten jednak odrzucił śmiało i błyskotliwe plany. W tym czasie strona rosyjska uzyskała przewagę liczebną, a bitwa stoczona pod Ostrołęką zakończyła się przegraną wojsk polskich. Tylko dzięki wspaniałej konnej artylerii, dowodzonej przez **[gen. Bema / gen. Prądzyńskiego]**, wojsko polskie nie zostało rozbite. Była to bitwa przełomowa w powstaniu – wykrwawiły się najlepsze formacje polskiej armii, a w pozostałej części wojska załamały się nastroje i wola walki.

30. Podkreśl państwo lub region, gdzie powstał Legion Mickiewicza: **(0-1pkt)**

- A) Rzym
- B) Węgry
- C) Badenia
- D) Palatynat

31. Wśród podanych niżej represji caratu wobec Polaków i Królestwa, podkreśl te, które nastąpiły bezpośrednio po upadku powstania listopadowego: **(0-6pkt)**

- A) Zamknięcie polskich uniwersytetów w Wilnie i Warszawie
- B) Wprowadzenie "Statutu Organicznego"
- C) Polska "Krajem Przywiślańskim"
- D) Konfiskata majątków ziemskich powstańców
- E) Likwidacja odrębności gospodarczej Królestwa
- F) Uwłaszczenie chłopów
- G) Likwidacja Rady Stanu Królestwa Polskiego
- H) Zsyłanie powstańców na Syberię
- I) Wprowadzenie stanu wojennego na około 25 lat
- J) Wywiezienie insygniów koronacyjnych i tronu Królestwa Polskiego do Rosji
- K) Skierowanie polskich żołnierzy na fronty fiński i kaukaski

32. Do umieszczonych w tabeli ugrupowań emigracyjnych dopisz literę oznaczającą właściwego bohatera historycznego związanego z tym ugrupowaniem; wyboru dokonaj spośród nazwisk umieszczonych pod tabelą. Zadanie rozwiąż poprawnie tak, aby każdy bohater został przyporządkowany do jednego ugrupowania. **(0-4pkt)**

L.p.	Ugrupowanie emigracyjne	Imię i nazwisko bohatera
1.	Hotel Lambert	
2.	Komitet Narodowy Polski	
3.	Towarzystwo Demokratyczne Polskie	
4.	Gromady Ludu Polskiego	

- A) Karol Sienkiewicz B) Joachim Lelewel C) Adam Gurowski D) Stanisław Worcell

33. „Wołoczebnicy”, byli to wędrowcy, którzy (podkreśl poprawną odpowiedź): **(0-1pkt)**

- A) sprowadzali nieszczęścia na chłopskie domostwa
- B) chodzili od chaty do chaty, chwalili gospodarzy i mieli chronić przed złem
- C) na Pokuciu biczowali się w okresie Wielkiego Postu
- D) nie posiadając żadnej własności zatrudniali się u chłopów, np. wypasali woły na łąkach

34. Wśród niżej wymienionych podkreśl postulat, który znalazł się w rezolucji uchwalonej w 1868 r. przez Sejm Krajowy w Galicji: **(0-1pkt)**

- A) głębsza integracja Galicji z cesarstwem C) odwołanie planowanej podróży cesarza do Galicji
- B) wyodrębnienie Galicji i rozszerzenie jej autonomii D) całkowita likwidacja autonomii Galicji

35. Napisz nazwę organizacji, do której należeli płk Józef Zaliwski oraz Artur Zawisza. Napisz jaką podjęli działalność w 1833 roku i jak wpłynęła ona na politykę trzech zaborców wobec ziem polskich? **(0-3pkt)**

A) Pełna nazwa organizacji to:

B) Opis działań:.....
.....

C) Polityka zaborców:

36. Spośród wymienionych poniżej bohaterów historycznych, wybierz i wpisz do tabeli w odpowiednie miejsce literę oznaczającą tego, który był autorem umieszczonego w tabeli powiedzenia lub hasła: **(0-3pkt)**

L.p.	Powiedzenie, hasło	Bohater historyczny
1.	„Nie na rządy, lecz na ludy winniśmy liczyć”	
2.	„Przez lud, dla ludu”	
3.	„Narody nie umierają”	

A) Seweryn Goszczyński B) ks. Adam Jerzy Czartoryski C) Maurycy Mochnacki

37. Wśród wymienionych w tabeli wydarzeń wskaż te dwa, które miały miejsce w latach 70-tych XIX wieku wpisując obok nich w tabeli literę **A**: **(0-2pkt)**

L.p.	Nazwa wydarzenia	Odpowiedzi
1.	Ukaz tolerancyjny cara skierowany do mieszkańców zaboru rosyjskiego pozwalający na przejście z wyznania prawosławnego na m.in. rzymskokatolickie.	
2.	Aresztowanie abpa Mieczysława Ledóchowskiego i jego dwóch sufraganów przez władze niemieckie.	
3.	Likwidacja cerkwi unickiej w Królestwie Polskim przez cara rosyjskiego.	
4.	Wizyta cara Mikołaja II w Warszawie i wydanie zgody na otwarcie szkoły politechnicznej z wykładowym językiem rosyjskim.	
5.	Strajk szkolny w poznańskim i na Pomorzu przeciw nauce religii po niemiecku.	

38. W końcu XIX w. na wsi pomorskiej w czasie zebrań u sołtysa zgromadzeni zasiadali przy stole w kolejności według (podkreśl poprawną odpowiedź): **(0-1pkt)**

- A) ukończonych lat życia C) własnych zasług dla wsi
B) belek na suficie w domu sołtysa D) liczby posiadanych dzieci

39. Właścicielem największego i wzorcowego kompleksu przemysłowego i robotniczego na ziemiach polskich: fabryki, rezydencji, rozmaitych instytucji usługowych i kulturalnych oraz ogrodzonego parkanem osiedla rodzinnego, czyli jednakowych domków piętrowych z cegły, był (podkreśl poprawną odpowiedź) **(0-1pkt)**:

- A) Eliasz Meisels B) Karol Scheibler C) Eli Poznański D) Haim Barnes

40. Rozstrzygnij czy podane w tabeli informacje dotyczące Wiosny Ludów na ziemiach polskich są prawdziwe czy fałszywe. W tabeli w odpowiednich rubrykach dopisz obok podanej informacji **całą frazę oceny: „prawda” lub „fałsz”**: **(0-4pkt)**

L.p.	Zdanie	„Prawda” lub „Fałsz”
1.	W marcu 1848 r. powstańcy utworzyli Komitet Narodowy w Poznaniu, który uzyskał od Prus zgodę na mianowanie polskich urzędników i wprowadzenie języka polskiego jako urzędowego.	
2.	Prusy wpięrow podpisały ugodę wojskową z Komitetem Narodowym w Jarosławcu, lecz ostatecznie nie dotrzymały zawartych w niej postanowień i przystąpiły do samodzielnej likwidacji sił powstańczych.	
3.	Na czele powstańczych wojsk polskich w Wielkopolsce stali wspólnie Wojciech Chrzanowski oraz Ludwik Mierosławski.	
4.	W Galicji walki nie wybuchły, ponieważ jej gubernator, Karl von Metternich, ogłosił patent o zniesieniu pańszczyzny.	

41. Rusyfikacja i germanizacja miały wiele wspólnych elementów, były również różnice. Zaznacz ten z przykładów polityki antypolskiej, który był stosowany tylko przez jednego z zaborców: **(0-1pkt)**

- A) zniesienie języka polskiego jako urzędowego C) represje wobec Kościoła katolickiego
B) urzędnicy sprowadzani z państw zaborczych D) rugi

42. Pogrzeb wdowy po którym z bohaterskich dowódców powstania listopadowego był pretekstem do wielkich manifestacji żałobnych w 1860 roku? (podkreśl prawidłową odpowiedź) **(0-1pkt)**

- A) Ignacym Prądzyńskim B) Janie Skrzetuskim C) Józefie Chłopicki D) Józefie Sowińskim

43. Uzupełnij poniższy tekst o brakujące informacje: **(0-5pkt)**

Po upadku powstania styczniowego, władze rosyjskie stosowały masowe prześladowania ludności. Uosobieniem represyjnego kursu byli: na Litwie generał-gubernator**(imię i nazwisko)**, który otrzymał nawet przydomek "....."; zaś w Warszawie – Teodor Berg, który mimo podeszłego wieku okazał się sprawnym i bezwzględny wykonawcą woli cara. Był on zresztą ostatnim**(nazwa urzędu)** Królestwa Polskiego, gdyż po jego śmierci w **roku**, urząd ten zniesiono i zastąpiono stanowiskiem –**(nazwa urzędu)**, w którego ręku skupiała się cała władza administracyjna, policyjna i wojskowa.

44. Wśród podanych poniżej nazwisk podkreśl wyłącznie dowódców powstania styczniowego: **(0-3pkt)**

Krześciński-Pac; Hauke-Bosak; Wróblewski; Borelowski-Mac; Oksiński; Moryc-Sten

45. Wśród rozsypanych liter w rzędach poziomych i pionowych ukryto nazwiska twórców polskiej kultury z XIX w. Wśród nich odszukaj tylko te, których dzieła umieszczono poniżej w tabeli i zaznacz obwódką rzędy tworzących je liter. A następnie w tabeli wpisz w odpowiednie miejsce te nazwiska obok ich dzieł. **(0-8pkt)**

W	M	A	L	C	Z	E	W	S	K	I	E	N	N	P
Y	O	O	S	T	E	G	M	Ę	T	A	L	A	U	R
B	N	A	N	P	R	R	A	N	D	A	I	B	J	U
M	I	C	H	A	Ł	O	W	S	K	I	E	K	E	S
I	U	R	S	M	A	T	E	J	K	O	W	A	J	I
C	S	W	E	L	T	T	J	O	N	Ó	W	K	S	S
K	Z	E	C	Z	W	G	I	E	R	Y	M	S	K	I
I	K	U	S	O	Ż	E	R	O	M	S	K	I	I	K
M	O	W	S	N	O	R	F	R	E	D	R	O	K	A
U	R	W	Y	S	P	I	A	Ń	S	K	I	E	R	A

L.p.	Dzieło	Nazwisko autora
1.	Powieść <i>Ludzie bezdomni.</i>	
2.	Dramat <i>Wesele.</i>	
3.	Obraz <i>Święto Trąbek.</i>	
4.	Obraz <i>Reytan.</i>	
5.	Obraz <i>Melancholia.</i>	
6.	Cykl rysunków <i>Polonia.</i>	
7.	Opera <i>Straszny dwór.</i>	
8.	Obraz <i>Szarża w wąwozie Somosierry.</i>	

46. Podkreśl datę ogłoszenia doktryny Monroe'go: **(0-1pkt)**

- A) 1819 B) 1823 C) 1829 D) 1833

47. Podkreśl miasto, w którym obradował I Kongres Słowiański: **(0-1pkt)**

- A) Peszt B) Buda C) Praga D) Gniezno

48. Podkreśl ilość lat, przez które Franciszek Józef I Habsburg był cesarzem: **(0-1pkt)**

- A) 24 B) 42 C) 68 D) 86

49. W następstwie polityki austriackiego kartelu cukrowego, w 1914 roku w Galicji istniały tylko dwie cukrownie w (podkreśl poprawną odpowiedź): **(0-1pkt)**
 A) Przeworsku i Sanoku B) Przeworsku i Chodorowie C) Sanoku i Brodach D) Sanoku i Tyczynie
50. Zapoznaj się z tekstem źródłowym, a następnie na podstawie tekstu i wiedzy pozaźródłowej wykonaj polecenia: **(0-10pkt)**

Abraham Lincoln, Uwagi o niewolnictwie, 1856 r.

Obrońcy niewolnictwa dowodzą w licznych publikacjach, że jest ono „bardzo dobrą rzeczą”. Ale nie słyszeliśmy dotąd o człowieku, który pragnąłby wykorzystać tę „dobrą rzecz” i „zostać niewolnikiem”. A jak wygląda porównanie niewolników z wolnymi robotnikami? Przecież nawet najgłupsze zwierzę, nawet owad – nawet mrówka wie, że ma prawo do owoców swej pracy. Nawet „najgłupszy i najbardziej tępy niewolnik, jaki kiedykolwiek pracował dla swego pana”, rozumie, że dzieje mu się krzywda, że zasługuje na wynagrodzenie za swój trud. Zasada niewolnictwa jest nielogiczna. „Jeśli A. może dowieść, choćby w sposób najbardziej przekonujący, że ma prawo niewolić B. – to przecież B., używający tych samych argumentów, może udowodnić, że ma prawo niewolić A”. Mówicie, że A. jest biały, a B. – czarny. Zatem jest to sprawa koloru: ludzie o jaśniejszej skórze mają prawo niewolić ciemnoskórych? Zastanówcie się. Jeśli przyjmiecie tę zasadę, możecie stać się niewolnikami pierwszego spotkanego człowieka, który ma jaśniejszą cerę niż wy.

Powiadacie, że nie jest to właściwie sprawa koloru skóry? Że biali górują intelektualnie nad czarnymi i dlatego mają prawo ich niewolić? Zastanówcie się ponownie. W myśl tej zasady powinniście zostać niewolnikami pierwszego spotkanego człowieka, który okaże się inteligentniejszy niż wy. Ale twierdzicie, że jest to sprawa korzyści; że macie prawo pozbawić drugiego człowieka wolności, jeśli jest to dla was korzystne. Więc dobrze. Ale w takim razie on ma prawo pozbawić was wolności, jeśli będzie to korzystne dla niego. (...) niewolnictwo jest złem, a opór przeciw niemu – dobrem. Dobro zaś nie może ustąpić przed złem (...), tym bardziej przed podwójnym złem, jakim jest rozszerzenie zasięgu niewolnictwa na zachodnie ziemie kraju. Czyż ustępstwo przed złem udoskonali naszą Konstytucję? Naszą Unię? Naszą wolność? Nie, „nie ma innej drogi (...) Rozważywszy wszystkie możliwości uważam, że nie ma innej drogi”.

(cyt. za A. Radziwiłł, W. Roszkowski, Historia dla maturzysty. Wiek XIX, s. 337-338).

- A) Do jakich dwóch praw człowieka odwołuje się autor w cytowanym fragmencie tekstu: **(0-2pkt)**

- 1).....
 2).....

- B) Przywołaj (nie cytuj) argument autora tekstu zwalczający poglądy rasistowskie: **(0-1pkt)**

.....

- C) Napisz w jaki sposób wybór Lincolna na urząd prezydenta USA przyczynił się do wybuchu wojny secesyjnej? **(0-1pkt)**

.....

D) Napisz nazwę miejscowości, obok której rozegrała się największa i najbardziej krwawa bitwa, która okazała się być również punktem zwrotnym w tej wojnie: **(0-1pkt)**

.....

E) Napisz pełną nazwę państwa, które zawiązały stany południowe (Konfederacja) po opuszczeniu unii: **(0-1pkt)**

F) Wśród niżej wymienionych podkreśl imię i nazwisko prezydenta Konfederacji: **(0-1pkt)**

- 1) Ulisses Grant 2) Jefferson Davis 3) Jonathan Sumter 4) Robert Lee

G) Wśród niżej wymienionych podkreśl stolicę Konfederacji: **(0-1pkt)**

- 1) Appomattox 2) Saint Louis 3) Memphis 4) Richmond

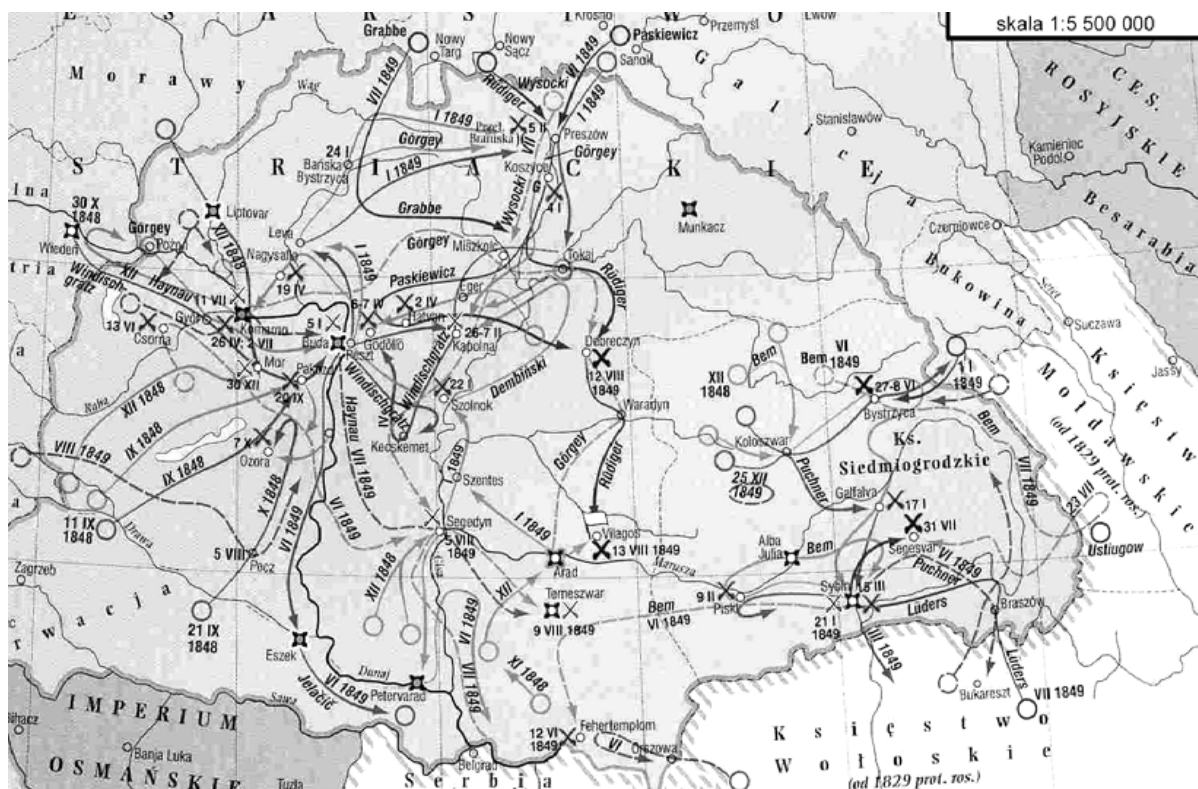
H) Napisz jednym słowem nazwę ruchu na rzecz zniesienia niewolnictwa? **(0-1pkt)**

.....

I) Jaki skutek dla niewolnictwa w USA przyniosła wojna secesyjna? **(0-1pkt)**

.....

51. Przeanalizuj mapę, a następnie wykonaj polecenia: **(0-5pkt)**

A) Wśród niżej wymienionych podkreśl wydarzenie historyczne, którego dotyczy powyższa mapa: **(0-1pkt)**

- 1) Interwencja Austrii w czasie wojny krymskiej.
- 2) Interwencja wojsk rosyjskich w czasie Wiosny Ludów na Węgrzech.
- 3) Stłumienie powstania węgierskiego przez w połowie XIX w. wspólnie przez Turcję i Austrię.
- 4) Stłumienie powstania węgierskiego w połowie XIX w. przez wojska pruskie.

B) Napisz nazwę porozumienia, w ramach którego została podjęta ta interwencja: **(0-1pkt)**

.....

C) Napisz nazwiska wszystkich generałów polskich, którzy brali udział w tym wydarzeniu i jednocześnie zostali uwzględnieni na powyższej mapie: **(0-3pkt)**

.....

52. Jakiej postaci historycznej dotyczy podana informacja? W miejscach kropek wpisz jej pełne imię oraz nazwisko: **(0-3pkt)**

A)

Urodzony w 1823 w Starym Mieście koło Sambora, zmarł w 1887 w Krakowie. Od 1861 był posłem do Sejmu Krajowego, od 1866 członkiem Rady Miejskiej. W latach 1874-1881 był prezydentem Krakowa. Był kontynuatorem zmian miasta zapoczątkowanych m.in. przez Józefa Dietla oraz inicjatorem nowych inwestycji takich jak utworzenie Krypty Zasłużonych na Skałce czy zapoczątkowanie zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie. Po powołaniu na stanowisko marszałka krajowego przeniósł się do Lwowa, gdzie zasłużył się powołaniem do życia Macierzy Szkolnej oraz Galicyjskiego Banku Krajowego. Po konflikcie z namiestnikiem F. Zaleskim, zrezygnował z funkcji i wrócił do Krakowa na stałe. Pochowany został na Cmentarzu Rakowickim.

.....

B)

Urodzony w 1874 roku w Wierzchosławicach koło Tarnowa, zmarł w 1945 r. w Krakowie – polski polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier. Od 1895 działał w Stronnictwie Ludowym, w latach 1908–1914 był posłem do galicyjskiego Sejmu Krajowego. Od 1914 działał w PSL "Piast" (prezes ugrupowania w latach 1918–1931) i w Polskiej Komisji Likwidacyjnej (1918–1919). Od 1919 posłował na polski Sejm. W okresie II Rzeczypospolitej trzykrotnie sprawował funkcję Prezesa Rady Ministrów – jego trzeci rząd został obalony w wyniku przewrotu majowego. W latach 1929–1930 był jednym z przywódców Centrolewu. W 1930 aresztowany przez władze sanacyjne, oskarżony w tzw. procesie brzeskim o przygotowywanie zamachu stanu, skazany na 1,5 roku więzienia, udał się na emigrację do Czechosłowacji. Do kraju powrócił tuż przed wybuchem II wojny światowej, gdzie został internowany przez Niemców.

.....

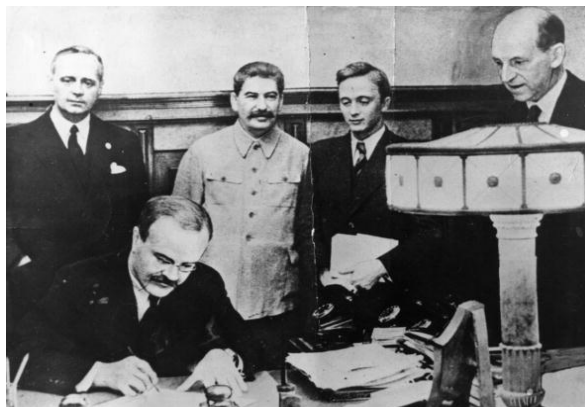
C)

Żył w latach 1849-1935. Był współtwórcą krakowskiej szkoły historycznej, od 1878 członkiem Akademii Umiejętności. Ten wybitny historyk w 1879 r. opublikował książkę, która uczyniła go już na zawsze sławnym: „*Dzieje Polski w zarysie*” – po dziś dzień najbardziej znaną syntezę polskich dziejów. Był również jednym z najwybitniejszych polityków nowej generacji konserwatystów krakowskich, zwolennik reform w Galicji i porozumienia polsko-ukraińskiego. Wiedeń mianując go namiestnikiem Galicji w 1908 roku liczył na umocnienie w Galicji Wschodniej orientacji austrofilskiej, a osłabienie prorosyjskiej. Jednak w wyniku krytyki pięciu polskich biskupów skierowanej przeciw projektowi nowej ordynacji wyborczej przyznającej Ukraińcom ok. 27 % ogółu mandatów w Sejmie Krajowym, w 1913 r. ustąpił z urzędu namiestnika.

53. Rozwiń podane skróty związane z historią Polski okresu przedwojennego, II wojny światowej oraz PRL-u: **(0-5pkt)**

L.p.	Skrót	Rozwinięcie skrótu / skrótowca
1.	BBWR	
2.	COP	
3.	OZN	
4.	ŻOB	
5.	WRON	

54. Przeanalizuj fotografię, a następnie wykonaj polecenia: **(0-5pkt)**

A) Podkreśl właściwy tytuł dla powyższej ilustracji: **(0-1pkt)**

- 1) Podpisanie układu Sikorski-Majski
- 2) Obrady konferencji „wielkiej trójki” w Teheranie
- 3) Podpisanie paktu Ribbentrop-Mołotow
- 4) Podpisanie paktu o nieagresji między ZSRR a II RP

B) Spośród niżej wymienionych podkreśl właściwą datę wydarzenia ukazanego na fotografii: **(0-1pkt)**

- 1) 26 IV 1934 r.
- 2) 23 VIII 1939 r.
- 3) 30 VII 1941 r.
- 4) 4 XII 1941 r.

C) Wśród niżej wymienionych podkreśl dwie decyzje, które zostały podjęte podczas wydarzenia przedstawionego na fotografii: **(0-2pkt)**

- 1) wspólna agresja III Rzeszy i ZSRR na Polskę
- 2) wspólna walka aliantów z III Rzeszą
- 3) potwierdzenie przebiegu granicy między Polską a ZSRR
- 4) wytyczenie wspólnej granicy między III Rzeszą a ZSRR
- 5) wzajemne uznanie rządów polskiego i radzieckiego
- 6) powstanie armii polskiej w ZSRR, nad którą dowództwo powierzono gen. Władysławowi Andersowi
- 7) utworzenie II frontu we Francji

D) Odwołując się do poniższej ilustracji napisz jeden argument uzasadniający opinię, że sytuacja przedstawiona na poniższej karykaturze nie jest bezpośrednim skutkiem decyzji, które zapadły w trakcie spotkania, o którym mowa w punkcie A i B tego zadania? **(0-1pkt)**

„Następny proszę!”

© picture-alliance / akg-images

.....

.....

55. Spośród umieszczonych w tabeli wskaż trzy organizacje, do których należała Polska Rzeczpospolita Ludowa, wpisując obok nich wyraz „tak”: **(0-3pkt)**

L.p.	Nazwa organizacji	Odpowiedzi
1.	Europejska Wspólnota Energii Atomowej	
2.	Unia Europejska	
3.	Organizacja Narodów Zjednoczonych	
4.	Układ Warszawski	
5.	Grupa Wyszehradzka	
6.	Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej	

Nr zadania	Max liczba punktów możliwych do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba pkt uzyskana przez uczestnika w każdym z zadań	Nr zadania	Max liczba punktów możliwych do uzyskania w poszczególnych zadaniach	Liczba pkt uzyskana przez uczestnika w każdym z zadań
1.	4		29.	9	
2.	1		30.	1	
3.	1		31.	6	
4.	1		32.	4	
5.	1		33.	1	
6.	1		34.	1	
7.	5		35.	3	
8.	6		36.	3	
9.	5		37.	2	
10.	4		38.	1	
11.	8		39.	1	
12.	2		40.	4	
13.	4		41.	1	
14.	3		42.	1	
15.	2		43.	5	
16.	7		44.	3	
17.	1		45.	8	
18.	1		46.	1	
19.	1		47.	1	
20.	1		48.	1	
21.	3		49.	1	
22.	3		50.	10	
23.	2		51.	5	
24.	3		52.	3	
25.	1		53.	5	
26.	3		54.	5	
27.	1		55.	3	
28.	1		Max liczba pkt		165 pkt
			Liczba pkt po sprawdzeniu pracy		
			Liczba pkt po weryfikacji pracy		

Czytelne podpisy:

1) Nauczyciel sprawdzający:

2) Nauczyciel weryfikujący: